

Prečo by nemali byť 2% PO zrušené

Boris Strečanský, 4. 10. 2006

(text do Týždňa na polemiku)

Daňová asignácia firmám možno nie je ideálny mechanizmus, ale prináša impulzy pre súkromnú iniciatívu vo verejný prospech, zlepšuje kvalitu života občanov, dopĺňa neziskovým organizáciám zdroje, ktoré majú pre nich špecifickú kvalitu, scitlivuje svojou prítomnosťou spoločnosť na neziskové témy a vytvára príležitosti pre občanov a firmy, aby rozmýšľali o tom, ako dobre použiť svoje 2% - teda zamýšľali sa o tom čo je dobré nielen pre nich samotných.

Mechanizmus ako taký – t.j. že sa štát vzdá možnosti použiť 2% z dane a prenechá ho občanom či korporáciám, nie je vo svete neznámy, existuje vo viacerých krajinách sveta na podporu napr. cirkvi (Bavorsko, Maďarsko), prezidentských kampaní (USA) alebo verejnoprospešných účelov (Slovensko, Maďarsko, Litva, Poľsko). To čo mu dáva u nás význam je kontext v ktorom sa deje.

Iná alternatíva nie je na stole.

Ani v minulosti a ani dnes štát neuvažoval o iných alternatívach ako pomáhať spoločnosti učiť sa byť viac ohľaduplnou voči potrebám iných, ako sa viac zaujímať o spoločné blaho, či zapájať sa do diania v najbližšej komunite. V súvislosti so zavedením rovnej dane zrušil daňovú motiváciu k darcovstvu. To čo ostalo bola daňová asignácia. Zrušenie, či jej radikálne zníženie u právnických osôb, je nešťastný krok práve preto, že to je jediný funkčný mechanizmus tohto druhu.

Na ceste poznania a skúsenosti.

Moment učenia sa (a odúčania sa) je u nás, hoci 17 rokov po páde totality, stále aktuálny. Práve oblasť vzťahov medzi jednotlivcami, či korporáciami, ktorá sa dotýka nielen ekonomického seba-zájmu či bazálneho prežitia, je hodná pozornosti, a to najmä v post-komunistickej Európe, kde došlo k vážnemu pokriveniu hodnôt a devalvácií dôvery a prerušeniu tradícií zameraných na posilňovanie vnímania zodpovednosti za širšie prostredie, komunitu, spoločenstvo.

Zlyhanie trhu i štátu.

V širšom kontexte je zápas o zachovanie 2% asignácie zápasom dvoch videní sveta. Jedného, ktorý je presvedčený, že štát „to“ vie robiť lepšie a druhého, ktoré je presvedčené, že ľudia to vedia lepšie. Je to aj spor o to, aké následky takýto krok spôsobí.

Život občanov.

Rola, ktorú tieto prostriedky zohrávajú v živote občanov, v zdravotníctve počnúc a v školstve končiac, je významná a ovplyvňuje kvalitu života stoviek tisícov obyvateľov tejto krajiny, detí, dospelých i starších. Je nepravdepodobné, že 700 mil. Sk, o ktoré v prípade zrušenia daňovej asignácie právnických osôb ide, by bolo použitých v štátnom rozpočte lepšie, s lepším zacielením a priamejším uspokojením potrieb. Sú to opravené

šatne či nové lavice na školách, sú to kostýmy folklórneho súboru, sú to lopty na dedinskom futbalovom ihrisku, sú to štipendiá pre talentovaných študentov zo sociálne slabších skupín....

Decentralizácia a dobrovoľnosť

2% sú malým ale prítomným prvkom decentralizácie v politickom, kultúrnom a inštitucionálnom prostredí Slovenska, ktoré má tradične centralistické tendencie a pôsobí proti nim ako protiváha. To, že rozhodovanie o použití je decentralizované, objektivizuje aj použitie a využitie týchto prostriedkov, dáva takémuto prerozdeleniu punc spravodlivosti a prednosť pred inými, priamejšími nástrojmi podpory verejnoprospešných účelov z verejných zdrojov v podobe grantov či dotácií, ktoré sa netešia popularite kvôli pomalosti, byrokracií alebo korupcií. Pre skeptikov, ktorí nedôverujú neziskovým organizáciám pre ich netransparentnosť, a domnievajú sa, že ich 2% z dane budú lepšie použité v štátnom rozpočte, existuje možnosť svoje 2% z dane venovať štátnemu rozpočtu.

Gumený argument zneužívania.

Obavy zo zneužívania mechanizmu 2% nie sú podložené. Prečo vylievať z vaničky s vodou aj dieťa? Štát má prostriedky na zamedzenie týchto javov (polícia, prokuratúra, súdy, daňové orgány). Ak sa tak deje, tak má primerane konať. Štát doposiaľ nepreukázal, že k zneužívaniu dochádza v miere, ktorá by návrh na zrušenie tohto mechanizmu odôvodnila. Zrušenie tohto mechanizmu je tak signálom, že podnikateľské prostredia je nesvojprávne a neschopné dobre rozhodovať o podiele 2% svojej dane.

Kvalita a objem zdrojov.

Z pohľadu neziskového sektora sú prostriedky získané z podielu 2% z dane z príjmu právnických osôb dôležité, pretože čiastočne zmierňujú dopyt po zdrojoch, ktoré neziskovým organizáciám zúfalo chýbajú. Neziskový sektor na Slovensku je štíhly v porovnaní s krajinami V4 z hľadiska zamestnanosti, podielu jeho peňažných príjmov na HDP či z hľadiska podielu verejných zdrojov na jeho financovaní. Navyše majú kvalitu, ktorú iné prostriedky nemajú: 2% prichádzajú relatívne načas, sú flexibilné – teda sú viazané na verejnoprospešný účel, ale nie na konkrétny projekt a pôsobia mobilizačne vo vzťahu k iným zdrojom.

Čo dodať na záver? Dve percentá firiem nás vystihujú takých, akí naozaj sme, odrážajú kultúru našej komunikácie, naše porozumenie svetu, či nášmu miestu v ňom, vyjadrujú hĺbku nášho záujmu o to, čo má väčší a čo menší zmysel pre naše bytie.